

Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educației naționale nr. 3393 / 28.02.2017

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

**Programa școlară
pentru disciplina**

**LIMBA ȘI LITERATURA MATERNĂ POLONĂ
Clasele a V-a – a VIII- a**

București, 2017

Notă de prezentare

Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura maternă polonă* reprezintă oferta curriculară pentru clasele a V-a – a VIII-a. Conform planului-cadru de învățământ, aprobat prin OMENCS nr. 3590/05.04.2016, limba și literatura maternă polonă are alocate 4 ore pe săptămână.

Concepția acestei programe are în vedere Nota de fundamentare a planurilor-cadru, *Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene privind competențele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți* – document european de referință, instrument care susține necesitatea unui set de competențe cheie care să îi permită viitorului cetățean să se adapteze în mod flexibil la o lume caracterizată prin schimbare rapidă și profundă interconectare, precum: comunicare în limba maternă, comunicare în limbi străine, competență digitală, a învăța să înveți, competențe sociale și civice, spirit de inițiativă și antreprenoriat, sensibilizare și exprimare culturală.

Programa de limba și literatură maternă polonă favorizează abordarea învățării din perspectivă inter- și transdisciplinară, conform prevederilor din *Legea educației naționale*, urmărind:

- înțelegerea faptelor de limbă și a coerenței lor structurale, pornind de la mecanismele esențiale de generare a mesajului în comunicare orală și scrisă;
- asigurarea controlului uzului comunicării lingvistice în activități de ascultare, vorbire, lectură și scriere, în raport cu norma limbii materne polone în vigoare;
- cunoașterea și înțelegerea elementelor fundamentale de ordin lexical și gramatical, comune limbii polone și altor limbi moderne (slave sau din alte familii), într-o viziune sincronică;
- dobândirea unor competențe de lectură pe care elevii să le poată folosi în contexte diverse de viață în școală și în afara ei;
- asumarea valorilor etice și a idealurilor umaniste naționale și europene, definitorii pentru omul modern, necesare propriei dezvoltări afective și morale, având ca reper modelul sociocultural contemporan.

Curriculumul școlar de limba și literatură maternă polonă își propune ca pe parcursul învățământului obligatoriu, elevii să-și formeze în primul rând competențele de comunicare indispensabile, în lumea contemporană, pentru orice tip de activitate profesională: să se exprime corect, clar și coerent în limba maternă, să asculte, să înțeleagă și să producă mesaje orale și scrise, în diverse situații de comunicare.

Abilitatea de a concepe și formula texte scrise este o cerință nelipsită în multe profesii pentru care elevii ar manifesta interes. De aceea programa își propune să pună accent pe redactarea diverselor tipuri de texte. Elevii trebuie să conștientizeze faptul că vor reuși să se exprime bine, corect și eficient doar atunci când vor ști ce anume au de spus și de ce.

Studiul limbii și al literaturii materne polone are de asemenea o contribuție esențială la formarea unei personalități autonome a elevilor, capabile de discernământ și de spirit critic, apte să-și argumenteze propriile opțiuni, dotată cu sensibilitate estetică, având conștiința propriei identități culturale și manifestând interes pentru varietatea formelor de expresie artistică. Programa de limba polonă ca limbă maternă pune accent pe latura formativă a învățării, fără să propună însă impunerea studiului diacronic, istoric al literaturii, urmărind în schimb să ofere elevilor posibilitatea de a se orienta singuri în literatură și de a-și forma competențe de receptare adecvată a unor texte diverse.

Comunicarea lingvistică în limba maternă este esențială în definirea mediului familial și afectiv, dând sens existenței socioculturale a fiecărui individ și asigurând conștiința identității. Fiecare copil care vine la școală are abilități de comunicare în limba maternă sau și într-o altă limbă, dar esențial este ca, în cadru instituționalizat, acesta să dobândească, în primul rând, achiziții fundamentale corecte privind comunicarea în limba maternă, care să fie bază pentru achizițiile vizând alte limbi. Prezenta programă asigură promovarea dezvoltării personale a elevului într-un cadru sociocultural largit. A dobândi competențe generale, precum a ști, a pune în aplicare, a avea atitudini și reacții adecvate reprezintă o dimensiune semnificativă a demersului didactic prin care programa va fi aplicată în școală.

Programa elaborată în contextul noii paradigme educaționale vizează:

- împlinirea idealului educațional al școlii românești derivat din idealul european al educației;
- adecvarea programei la arhetipul sociocultural național coroborat cu cel universal, prin corelarea tradiției cu viziunile novatoare;
- deschiderea transdisciplinară a programei, pentru atingerea finalităților educaționale, reflectate în profilul unui absolvent capabil de o inserție socială de succes;
- armonizarea optimă a componentelor curriculare: proiectare, elaborare, aplicare, revizuire permanentă;

- implicarea activă și responsabilă a triadei: școală – familie – context social în procesul de educare dirijată a tinerilor într-un mediu instituționalizat.

Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura maternă polonă* are următoarea structură:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Programa, bazată pe modelul comunicativ-funcțional, recomandă valorificarea tuturor experiențelor de învățare ale elevilor, integrând cele trei dimensiuni ale educației (formală, nonformală și informală), ale căror interferențe favorizează dezvoltarea la elev a competențelor generale, prin intermediul celor specifice, asociate cu activități de învățare adecvate și aplicate la conținuturile propuse.

Prin complexitatea structurală și de conținut, disciplina *Limba și literatura maternă polonă* contribuie la construirea și la dezvoltarea tuturor competențelor cheie, fiind fundamentul în definirea idealului educațional de tip european – *învățarea pe toată durata vieții*.

Competențe generale

- 1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare, prin receptarea și producerea textului oral**
- 2. Receptarea textului scris de diverse tipuri**
- 3. Redactarea textului scris de diverse tipuri**
- 4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise**
- 5. Manifestarea unui comportament empatic cultural și intercultural**

CLASA a V-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral

Clasa a V-a
1.1. Formularea ideilor principale și a temei din texte narative simple, monologate și dialogate <ul style="list-style-type: none">- identificarea cuvintelor-cheie dintr-un text monologat/dialogat- recunoașterea reperelor spațiale și temporale dintr-un text monologat sau dialogat- transcrierea unor cuvinte/grupuri de cuvinte ilustrative pentru tema textului oral- extragerea ideilor principale din diferite texte
1.1. Identificarea unor informații esențiale și de detaliu, a intențiilor de comunicare explicite și/sau a comportamentelor care exprimă emoții din texte narative, monologate sau dialogate <ul style="list-style-type: none">- identificarea stărilor/emoțiilor/sentimentelor emițătorului din diferite texte- recunoașterea vorbitorului din diferite înregistrări audio, făcute de elevi, având drept criteriu o idee enunțată anterior de acesta într-un pliant/bilet- completarea unor enunțuri date, referitoare la diferite aspecte, folosind cuvinte din textele ascultate- identificarea elementelor nonverbale/paraverbale care facilitează comunicarea, transferându-le în alte situații de comunicare
1.3. Prezentarea orală, pe baza unor repere date de profesor, a unor informații și a unor idei, exprimând opinii, emoții și sentimente prin participarea la discuții pe teme familiare, de interes sau pornind de la textele ascultate/citite <ul style="list-style-type: none">- exerciții de ordonare cronologică a unor informații și idei dintr-un set de texte cu aceeași temă- reluarea unei idei/informații audiate
1.4. Selectarea unor elemente paraverbale și nonverbale, în funcție de situația de comunicare <ul style="list-style-type: none">- mimarea unei situații de comunicare- completarea unei fișe de evaluare a comportamentului nonverbal pentru participanții la un dialog pe o temă familiară
1.5. Realizarea unei interacțiuni verbale cu doi interlocutori, prin inițierea, menținerea, încheierea conversației/discuției, folosind strategii simple de ascultare activă <ul style="list-style-type: none">- construirea unei comunicări dialogate folosind formule specifice date- exerciții de inițiere, de menținere și de finalizare a unui dialog, cu utilizarea formulilor de prezentare- continuarea unui dialog pe o temă dată
1.6. Adoptarea unui comportament paraverbal și nonverbal adecvat situației de comunicare <ul style="list-style-type: none">- înțelegerea situației de comunicare în vederea adoptării unui comportament paraverbal și nonverbal adecvat
1.7. Gestionarea tracului comunicativ și manifestarea unui comportament comunicativ politic față de interlocutor(i) <ul style="list-style-type: none">- alcătuirea unei intenții comunicative politicoase- alcătuirea unor dialoguri

2. Receptarea textului scris de diverse tipuri

Clasa a V-a
2.1. Identificarea informațiilor importante din texte continue sau discontinue <ul style="list-style-type: none">- înțelegerea informațiilor dintr-un text- identificarea informațiilor importante dintr-un text continuu sau discontinuu
2.2. Identificarea temei și a ideilor principale din texte diverse pe baza cuvintelor-cheie și a unor întrebări de sprijin <ul style="list-style-type: none">- formularea de întrebări pentru clarificarea și sistematizarea informațiilor (cine?, ce?, unde?, când?, cum?, din ce cauză?, cu ce scop?)- identificarea cuvintelor-cheie dintr-un text- exerciții de identificare a ideilor principale dintr-un text continuu sau discontinuu- alcătuirea unor întrebări de sprijin
2.3. Formularea unui răspuns personal sau creativ pe marginea unor texte de diferite tipuri, pe teme familiare <ul style="list-style-type: none">- formularea unor răspunsuri personale sau creative- exerciții de creativitate
2.4. Manifestarea interesului și a puterii de concentrare în timpul lecturii unor texte pe teme familiare <ul style="list-style-type: none">- identificarea unei idei în mai multe texte- extragerea dintr-un text a elementelor specifice, pentru a susține o opinie referitoare la informația asimilată- abordarea unor teme din perspectivă interdisciplinară (literatură – arte plastice – muzică – istorie – geografie – religie – matematică etc.)
2.5. Observarea comportamentelor și a atitudinilor de lectură, identificând aspectele care necesită îmbunătățire <ul style="list-style-type: none">- exerciții de citire fluentă și expresivă a textului scris- antrenare în dialoguri simple, pe teme de interes, de tipul „întrebare – răspuns”, pentru a verifica dacă mesajul textului a fost înțeles

3. Redactarea textului scris de diverse tipuri

Clasa a V-a
3.1. Realizarea unui text scurt, urmând etapele procesului de scriere și o structură oferită ca model, pentru a comunica idei și informații pe teme familiare sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate <ul style="list-style-type: none">- alcătuirea unui text scurt pe baza unui plan de idei- comunicarea unor idei și informații- relatarea unor situații trăite sau imaginate
3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unui text simplu, pe o temă familiară, cu integrarea unor imagini, desene <ul style="list-style-type: none">- exerciții de asociere corespunzătoare text-imagine/desen- exerciții de repartizare a rolurilor în echipă (editor text, editor imagine, coordonator etc.)- elaborarea, în echipă/individual, a unei prezentări cu ajutorul noilor tehnologii

3.3. Analizarea constantă a propriului scris/a unor texte diverse din punctul de vedere al corectitudinii, al lizibilității, al coerenței și al clarității

- transcrierea unor scurte texte/fragmente
- exerciții de dictare de scurte texte/de fragmente/autodictare, urmărind utilizarea semnelor de punctuație și de ortografie, în funcție de intenția de comunicare și de mesajul transmis

3.4. Manifestarea unei preocupări constante pentru a scrie lizibil, îngrijit, corect, clar

- exerciții de scriere corectă și lizibilă
- exerciții de ortografie

4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise

Clasa a V-a

4.1. Utilizarea cunoștințelor privind structurile morfosintactice de bază ale limbii polone pentru a înțelege enunțurile auzite/citite și pentru a-și exprima cu claritate ideile și intențiile comunicative, oral/în scris

- aplicarea cunoștințelor privind structurile morfosintactice de bază ale limbii polone
- exprimarea clară a ideilor și intențiilor comunicative, oral/în scris

4.2. Aplicarea achizițiilor lexicale și semantice de bază, în procesul de înțelegere și de exprimare corectă a intențiilor comunicative

- povestirea unei întâmplări reale/imaginare
- exerciții de precizare a sinonimelor, a antonimelor unor cuvinte date
- identificarea sensurilor cuvintelor în funcție de context
- utilizarea corectă a normelor gramaticale, fonetice și lexicale în mesaje pe teme de interes în contexte familiare și nonfamiliare
- descrierea unui personaj/persoană/animal/peisaj, folosind categorii gramaticale și semantice diferite

4.3. Monitorizarea propriei pronunții și scrieri și a pronunției și scrierii celorlalți, valorificând achizițiile fonetice de bază

- exerciții de relaționare a sunetului cu litera și de identificare a rolului semnelor diacritice în rostirea sunetelor specifice limbii polone
- scrierea, transcrierea și rescrierea corectă a unor texte
- recitarea unor poezii cu/fără fundal sonor

4.4. Utilizarea cunoștințelor de gramatică și fonetică pentru a aplica în comunicare regulile și convențiile ortografice și ortoepice

- exerciții de ortografie
- exerciții de identificare a formei corecte a unor cuvinte, în comunicarea orală și scrisă
- activități de remediere a unor erori observate în diferite contexte de comunicare

4.5. Manifestarea preocupării constante de a se exprima corect în comunicarea orală și scrisă folosind instrumente de lucru (dicționare, îndreptare) care îl/o ajută să înțeleagă norma limbii polone literare

- exercițiul cu dicționarul limbii polone
- exprimarea corectă în comunicarea orală și scrisă

5. Manifestarea unui comportament empatic cultural și intercultural

Clasa a V-a
5.1. Asocierea unor experiențe proprii de viață și de lectură cu acelea provenind din alte culturi <ul style="list-style-type: none">- prezentarea unor experiențe similare sau diferite privitoare la viața de familie, la valorile promovate în școală etc., pornind de la tradiții întâlnite în textele orale sau scrise studiate- realizarea unor proiecte tematice de promovare a unor elemente de cultură locală, regională, națională- proiecte de prezentare a unor itinerarii culturale în diferitele zone ale țării, având ca obiectiv înțelegerea integrării valorilor locale în context național
5.2. Identificarea unor tipare privitoare la cultura proprie și la cultura altor popoare <ul style="list-style-type: none">- discutarea unor tipare culturale identificate în texte literare sau nonliterare citite- exerciții de identificare a unor valori culturale specifice Poloniei promovate în textele unor autori polonezi din diferite perioade istorice

Conținuturi

Tema generală: EU ȘI UNIVERSUL MEU FAMILIAR

Domenii de conținut	Conținuturi
Comunicare orală	<ul style="list-style-type: none">- Texte orale propuse pentru ascultare: știri, anunțuri, cântece pentru copii, povești și poezii (pot fi folosite audiobook-uri, înregistrări ale unor emisiuni sau lecturi orale realizate de profesor și elevi)- Tipuri de interacțiune propuse: prezentări simple pe teme date, povestiri, descrieri, explicații, small-talk (conversația fatică); dialog cu doi participanți- Roluri în comunicare: vorbitor, ascultător. Reguli de acces la cuvânt (întreruperi, suprapuneri, luarea/predarea cuvântului, așteptarea rândului la cuvânt)- Elemente paraverbale (intensitate vocală, intonații, tempoul vorbirii) și nonverbale (poziții corporale, mimică, contact vizual). Tracul comunicativ. Strategii de gestionare a tracului comunicativ- Elementele nonverbale și paraverbale ca mărci ale personalității individului- Strategii de comprehensiune și concepere a textului oral: cuvinte-cheie, idei principale, informații generale și de detaliu- Strategii de ascultare activă: ascultarea atentă a interlocutorului fără a-l întrerupe, reținerea corectă a informațiilor- Unitățile comunicării: actele de limbaj (a afirma că, a întreba, a solicita, a recomanda, a promite, a felicita, a declara ședința închisă etc.); perechile de adiacență: întrebare-răspuns, invitație – acceptarea/refuzarea invitației, reproș - acceptarea/ refuzul reproșului, a face un compliment – a răspunde la un compliment etc.)- Atitudini comunicative: atenție, empatie.- Inteligența emoțională: exprimarea adecvată a emoțiilor pozitive

<p>Lectură</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Texte recomandate: <ul style="list-style-type: none"> a) texte continue (alcătuite din enunțuri organizate în paragrafe), ficționale sau nonficționale: poezii, povestiri clasice și contemporane aparținând literaturii pentru copii (cel puțin 30% din literatura universală), jurnale, articole din dicționare enciclopedice generale sau specializate, definiții b) texte mixte: manualul, benzile desenate - Tipuri de text: ficțional, nonficțional (autoportret/descrierea unui obiect), explicativ - Narațiunea care combină textul și imaginile: banda desenată - Cartea – obiect cultural; valoare culturală - Strategii de comprehensiune: cuvinte-cheie, idee principală, temă; inferențe simple, predicții, reprezentări mentale, răspuns afectiv, integrarea informațiilor textului în propriul sistem de cunoștințe; împărtășirea impresiilor de lectură - Figuri de stil: personificare, enumerație, repetiție, epitet - Interese de lectură, monitorizarea lecturii
<p>Redactare</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tipuri de texte recomandate pentru activitățile de redactare: (a) notițe, bilețelul, sms-ul; (b) texte narative: relatarea unor experiențe personale, narațiuni ficționale; (c) texte descriptive: autoportretul, descrierea unui loc, a unei ființe reale, a unui obiect (o jucărie, o mașină, un smartphone, un obiect de vestimentație, de exemplu) - Etapele scrierii: generarea ideilor, planificare, scriere, revizie, redactare, cu accent pe: (a) descoperirea unor subiecte interesante (brainstorming, punerea ideilor în relație, observarea detaliilor interesante, lecturi/documentare, în bibliotecă și/sau pe Internet, discuții cu colegii, căutarea unor aspecte inedite); (b) restrângerea unor teme generale la subiecte particulare; (c) încadrarea în subiect - Tipare textuale de structurare a ideilor: narativ, descriptiv, explicativ - Părțile textului: introducere, cuprins, încheiere; paragrafe - Stil: corectitudine gramaticală, respectarea convențiilor ortografice și de punctuație, claritate, concizie, originalitate - Prezentarea textului (lay-out): scrisul de mână, așezarea în pagină; inserarea unor desene, grafice, fotografii

<p>Elemente de construcție a comunicării</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tipuri de propoziții: asertive, interogative, imperative, exclamative. Propoziții afirmative și negative - Actualizarea părților de vorbire: substantivul și substituții lui (pronumele personale, de politețe; numeralele cardinale și ordinale cu valoare substantivală); adjectivul; verbul; adverbul - Forma cuvintelor în comunicare: formele flexionare. Flexiunea completă/incompletă a cuvintelor în raport cu diverse categorii gramaticale: substantivul (genul și numărul); pronumele (persoana, numărul, genul); numeralul (genul); verbul (persoana, numărul); modul indicativ (prezent, timpurile trecutului, timpurile viitorului) și modul imperativ; adjectivul (formele de gen și număr ale adjectivelor în funcție de clasa flexionară; gradele de intensitate) - Poziția cuvintelor în sistemul limbii: fondul lexical principal și masa vocabularului; arhaisme și neologisme - Sensul cuvintelor: cuvinte monosemantice și polisemantice; sinonimie, antonimie; sinonimie și antonimie (sensul cuvintelor în context) - Conturul intonațional al diverselor tipuri de propoziții (enunțiative, interogative, imperative, exclamative). Relația dintre topică și intonație - Structura corectă a propozițiilor în funcție de restricțiile sintactice impuse de verb și de prepoziție, precum și în funcție de topica constituentilor - Organizarea clară a propoziției. Lungimea propoziției. Precizie și ambiguitate - Sensul corect al cuvintelor: substituții lexicale, selectarea cuvântului / sensului / sinonimului /antonimului potrivit în context - Principiul fonetic în ortografie (aplicații). Scrierea cuvintelor de origine străină, conținând foneme nespecifice limbii române - Punctuația la sfârșitul propozițiilor. Relația dintre intonație, topică și punctuație. Alte convenții grafice: scrierea cu majuscule
<p>Elemente de interculturalitate</p>	<p>Carte și cultură: elemente de cultură polonă</p> <ul style="list-style-type: none"> - Limba maternă – sursă esențială pentru dezvoltarea personală și pentru îmbogățirea bagajului cultural - Identitate personală – identitate națională – diversitate culturală și lingvistică

CLASA a VI-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral

Clasa a VI-a
<p>1.1. Parafrazarea, pe baza informațiilor explicite și implicite, a unor pasaje din diverse tipuri de texte orale narative, monologate și dialogate</p> <ul style="list-style-type: none">- exerciții de ascultare activă, punând întrebări referitoare la o idee/o informație din textul audiat; transformarea unei secvențe monologate într-o secvență dialogată și invers- parafrazarea unor enunțuri dintr-un text audiat- audierea de texte/mesaje
<p>1.2. Identificarea unor informații, a intențiilor de comunicare, a emoțiilor și a atitudinilor comunicative din texte orale, monologate și dialogate</p> <ul style="list-style-type: none">- formularea ideilor principale dintr-un mesaj transmis de către un prieten/coleg- extragerea informațiilor esențiale dintr-o intervenție a unui interlocutor- utilizarea jocului de rol pe o temă dată, urmat de discuții privind intențiile de comunicare, emoțiile și atitudinile comunicative
<p>1.3. Prezentarea unor informații, idei, sentimente și puncte de vedere în texte orale, participând la discuții pe diverse teme sau pornind de la textele citite/ascultate</p> <ul style="list-style-type: none">- elaborarea unui text oral pornind de la un enunț dat/de la o imagine dată- exerciții de exprimare a unui punct de vedere referitor la o idee extrasă dintr-un text oral/scris
<p>1.4. Adecvarea comunicării nonverbale și paraverbale la o situație dată, evidențiind ideile și atitudinile, în situații de comunicare față-în-față sau mediată</p> <ul style="list-style-type: none">- relatarea de întâmplări, folosind mima, pantomima- utilizarea jocurilor de rol cu folosirea dialogului pe diverse teme de interes
<p>1.5. Participarea la interacțiuni verbale simple cu mai mulți interlocutori, având în vedere cantitatea și relevanța informației transmise și primite</p> <ul style="list-style-type: none">- exerciții de construire a unei situații de comunicare pornind de la un aspect relevant pentru comportamentul școlar- exerciții de extragere a unor informații dintr-un dialog
<p>1.6. Manifestarea interesului față de ideile interlocutorilor și a disponibilității de implicare constructivă în comunicare, în activitățile de grup</p> <ul style="list-style-type: none">- elaborarea unor proiecte transdisciplinare de grup- prezentarea unui proiect de grup având ca interlocutori elevi din clasa a V-a
<p>1.7. Analizarea comportamentelor și a atitudinilor comunicative, evidențiind punctele tari și punctele slabe și oferind soluții de comunicare eficientă, pe baza criteriilor oferite de profesor și discutate cu colegii</p> <ul style="list-style-type: none">- exerciții de schimbare de rol într-o situație de comunicare, evidențiind elementul personal construit- exerciții de completare a unui test de evaluare a comportamentelor interlocutorilor prin prezentări realizate cu ajutorul noilor tehnologii

2. Receptarea textului scris de diverse tipuri

Clasa a VI-a
<p>2.1. Identificarea și corelarea informațiilor explicite și implicite dintr-unul sau mai multe texte continue, discontinue sau mixte</p> <ul style="list-style-type: none">- identificarea informațiilor explicite și implicite- corelarea informațiilor explicite și implicite
<p>2.2. Identificarea ideilor principale și secundare prin punerea în relație a diverselor părți ale textului</p> <ul style="list-style-type: none">- alcătuirea planului dezvoltat de idei prin detalierea elementelor specifice textului abordat- utilizarea unor mesaje sau a unor enunțuri care să exprime opinia personală privitoare la text- organizarea ideilor într-un conspect pe baza unui text nonliterar din diverse surse informaționale- descrierea unui personaj, prin utilizarea categoriilor semantice și gramaticale învățate
<p>2.3. Prezentarea unor răspunsuri personale, creative și critice pe marginea unor texte de diverse tipuri</p> <ul style="list-style-type: none">- relatarea unor întâmplări personale, cu inserarea unor fragmente descriptive sau povestirea subiectului unei opere epice ținând seama de momentele subiectului/etapele acțiunii- realizarea planului sinoptic (harta textului) al unui text literar prin identificarea elementelor de bază din cadrul textului- formularea unor ipoteze, supoziții privind coordonata spațio-temporală a unei acțiuni
<p>2.4. Manifestarea preocupării de a înțelege diverse tipuri de texte citite</p> <ul style="list-style-type: none">- colectarea de informații din diverse surse – manuale, documente, seriale, experiență proprie- exerciții de justificare a unor puncte de vedere pe teme diferite, de interes personal sau școlar
<p>2.5. Evaluarea strategiilor de lectură, a volumului și a diversității materialelor citite</p> <ul style="list-style-type: none">- stabilirea criteriilor de selectare a lecturii și a reperelor valorice în contextul cultural dat- organizarea unor discuții privind ordonarea și ierarhizarea informațiilor obținute prin lectură- completarea unor chestionare de autoevaluare privind folosirea strategiilor de lectură- redactarea unui eseu/a unei compuneri care să valorifice experiența dobândită în situații diverse (excursii tematice, serbări etc.)

3. Redactarea textului scris de diverse tipuri

Clasa a VI-a
<p>3.1. Redactarea unui text, pe un subiect la alegere, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate</p> <ul style="list-style-type: none">- exerciții de transformare/rescriere a unor texte după criterii date- utilizarea brainstorming-ului pentru generarea ideilor care pot fi incluse într-un text care va fi redactat în clasă sau acasă- scrierea unui text cu început/cu sfârșit dat, integrând secvențe narative în texte dialogate sau secvențe descriptive în texte narative- redactarea unor compuneri narative și descriptive, pe diverse teme
<p>3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unui text complex, cu integrarea unor grafice, tabele, scheme</p> <ul style="list-style-type: none">- exerciții de asociere a unor texte cu o serie de scheme, tabele, grafice date etc.- exerciții de transpunere a unui text într-o schemă, într-un grafic sau într-un tabel- redactarea unui text pe baza informațiilor oferite de grafice, tabele, scheme;- redactarea unor texte, cu un relativ grad de complexitate

3.3. Redactarea, individual și în echipă, a unui text complex, în format electronic, cu integrarea unor grafice, tabele, scheme

- redactarea unor texte complexe

3.4. Analizarea dificultăților de redactare, oferind soluții, pe baza criteriilor oferite de profesor și discutate cu colegii

- completarea unui test de evaluare aplicat la o lucrare elaborată individual sau în echipă
- exerciții de identificare a aspectelor pozitive și negative în comportamentul manifestat în procesul redactării, pe baza unor criterii date
- exerciții de asociere dificultate-soluție în procesul de redactare

4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise

Clasa a VI-a

4.1. Utilizarea structurilor sintactice și morfologice de bază ale limbii polone standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă și precisă a intențiilor comunicative

- emiterea de instrucțiuni pentru colegi, folosind corect flexiunea verbală și nominală
- exerciții de completare, cu aplicarea cunoștințelor privind flexiunea verbală și nominală
- exerciții de folosire a elementelor verbale, nonverbale și paraverbale adecvate contextului și scopului vizat (mesaje orale diverse, ficționale și nonficționale/literare și nonliterare)

4.2. Aplicarea conștientă a achizițiilor lexicale și semantice de bază, din limba polonă standard, pentru exprimarea corectă a intenției comunicative

- completarea unor enunțuri cu faptele de limbă omise
- înlocuirea unor noțiuni gramaticale cu altele, potrivite
- aplicarea în contexte noi și autentice a noilor achiziții lingvistice
- crearea unor jocuri de cuvinte, jocuri ortografice etc.

4.3. Valorificarea achizițiilor fonetice de bază, în realizarea propriei pronunții și scrieri și pentru evaluarea pronunției și scrierii celorlalți, prin raportarea la normă, cu scopul corectării erorilor în comunicare

- analiza unor enunțuri greșite și corectarea acestora în funcție de normele limbii actuale, în exerciții fonetice diverse

4.4. Utilizarea deprinderilor dobândite pentru monitorizarea corectitudinii comunicării, prin raportarea la normă

- identificarea greșelilor de semantică, fonetică, ortografie și de punctuație în mesaje online, e-mailuri
- aplicarea cunoștințelor dobândite prin jocuri/rebusuri
- exerciții de precizare a sinonimelor, a antonimelor, a omonimelor unor cuvinte date
- identificarea sensurilor cuvintelor în funcție de context

4.5. Redactarea unor texte valorificând gândirea logică și competența lingvistică, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții

- redactarea unor texte cu respectarea normei gramaticale în vigoare

5. Manifestarea unui comportament empatic cultural și intercultural

Clasa a VI-a

5.1. Investigarea unor obiceiuri și tradiții ale comunității în care trăiește și ale unor comunități aparținând altor etnii

- discuții despre diferențele culturale ale comunității proprii și ale altor comunități etnice (comportamente sociale, valori, stil de viață)
- realizarea unor miniculegeri de folclor local
- prezentări ale specificului local în spațiul tradițiilor poloneze
- proiect de prezentare a sărbătorilor esențiale (de iarnă și de primăvară), așa cum se manifestă la diferite popoare

5.2. Analiza unor tipare privitoare la cultura proprie și la cultura altor popoare

- realizarea documentării pe baza unor articole din presă și a unor articole din cărți, reviste sau website-uri
- elaborarea de materiale diverse prezentând valorile promovate în tradițiile și obiceiurile diferitelor culturi

Conținuturi

Tema generală: EU ȘI LUMEA DIN JURUL MEU

Domenii de conținut	Conținuturi
Comunicare orală	<ul style="list-style-type: none">- Texte orale propuse pentru ascultare: știri, anunțuri, cântece pentru copii, povești, poezii, emisiuni radio, teatru radiofonic pentru copii- Tipuri de interacțiune propuse: monologale (prezentări pe teme date, povestiri, descrieri, explicații) și dialogale (interacțiuni mai mulți participanți)- Contextul de comunicare: locul și momentul interacțiunii, relația dintre interlocutori, identitatea interlocutorilor, cunoștințele comune legate de tema discuției- Dicția, importanța ei în interacțiunile verbale- Strategii de comprehensiune și concepere a textului oral: parafrizare, informații explicite și implicite, deducții și implicații, elemente relevante/nerelevante- Strategii de ascultare activă: verificarea gradului de înțelegere a mesajului prin formularea unor întrebări de clarificare, reformulare, semnale nonverbale de încurajare- Strategii de comprehensiune și concepere a textului oral: parafrizare, informații explicite și implicite, deducții și implicații, elemente relevante/nerelevante- Strategii de ascultare activă: verificarea gradului de înțelegere a mesajului prin formularea unor întrebări de clarificare, reformulare, semnale nonverbale de încurajare.- Performarea actelor de limbaj: relația dintre structura lingvistică a actului de limbaj, intenția de comunicare și efectul actului de limbaj- Atitudini comunicative: interes, curiozitate, implicare, cooperare în activități de grup- Inteligența emoțională: exprimarea adecvată a emoțiilor pozitive și negative

<p>Lectură</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Texte recomandate: <ul style="list-style-type: none"> a) texte continue, ficționale sau nonficționale: fabule, poezii lirice, povestiri clasice și contemporane, romane grafice aparținând literaturii pentru copii (cel puțin 30% din literatura universală), jurnale, scrisori, mail-uri, reportaje de știri, rețete culinare, postări on-line, recenzii pe web ale unei cărți/ cronici de film; regulamente/set de reguli; b) texte discontinue: grafice, diagrame; (c) texte mixte: benzi desenate, reclame, articole de ziar sau de revistă ilustrate cu imagini - Textul narativ ficțional și nonficțional. - Narațiunea la persoana a III-a și la persoana I; momentele subiectului/etapele acțiunii, circumstanțele (timp și spațiu). Autor. Narator. Personaje <p>Dialogul în textul ficțional și nonficțional (interviuri), în textul scris</p> <ul style="list-style-type: none"> - Strategii de comprehensiune: inferențe, predicții, reprezentări mentale, răspuns afectiv, reflecție asupra limbajului și a structurii textelor de tip narativ, descriptiv, explicativ; discuții pe marginea textelor citite - Figuri de stil: antiteza, comparația. - Versificație: tipuri de rimă. <p>Interese de lectură, monitorizarea lecturii</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tipuri de texte recomandate pentru activitățile de redactare: (a) afiș, anunțuri de mică publicitate, scrisoare, mail, invitație, jurnal; (b) texte narative la persoana I sau a III-a, marcând momentele subiectului și circumstanțele; (c) texte descriptive (descrierea unei ființe imaginare, a unui obiect imaginar, a unui fenomen (ploaia, răsăritul soarelui etc.), a unei emoții (bucurie, uimire, frică); (d) texte descriptive-narative : (rețete de bucătărie, procese (de exemplu un joc, un experiment științific simplu etc.); (e) redactarea unor texte explicative (de exemplu, explicarea unui grafic, a unei scheme, a unui tabel, a unui desen) - Etapele scrierii, cu accent pe (a) planul textului; (b) redactarea unui text pe baza planului - Tipare textuale de structurare a ideilor: narativ, descriptiv, explicativ, narativ-descriptiv (prezentarea unui proces ca succesiune de etape) - Stil: proprietatea termenilor, puritate și adecvare situațională - originalitate - Prezentarea textului (lay-out): scrisul de mână, așezarea în pagină; inserarea unor desene, grafice, fotografii, scheme, tabele corelate cu conținutul textului
-----------------------	--

<p>Elemente de construcție a comunicării</p>	<p>Tipuri de propoziții și acte de limbaj. Corelații.</p> <p>Actualizarea părților de vorbire:</p> <ul style="list-style-type: none"> - substantivul și substituții lui (pronumele personale, de politețe; numerele cardinale și ordinale cu valoare substantivală); adjectivul; verbul; adverbul, - conjuncția, prepoziția, interjecția, particular <p>Părți de propoziție:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Subiectul, predicatul - Forma cuvintelor în comunicare. Flexiunea completă/incompletă a cuvintelor în raport cu diverse categorii gramaticale: verbul (modul conjunctiv, condițional și prezumtiv, timpurile prezent/perfect); formele nonfinite ale verbului (infinitiv, gerunziu, supin, participiu) - Adecvarea lexicală (selecții lexicale adecvate situației de comunicare) cuvinte/forme literare și neliterare (colocviale, regionale) <p>Câmpurile lexicale</p> <p>Omonime</p> <p>Pronunțarea corectă a sunetelor în diverse poziții în cadrul cuvântului fonetic (inițială, medială, finală).</p> <p>Formele flexionare corecte ale unor substantive, pronume, numerele, verbe, adjective; formele corecte ale unor adverbe. Structura corectă a grupurilor sintactice în funcție de restricțiile combinatorii impuse de centru grupurilor sintactice</p> <p>Acordul adjectivului cu substantivul;</p> <p>Organizarea clară a propoziției. Concizie vs. detaliere. Poziția cliticelor de dativ și acuzativ. Poziția cliticelor față de verb. Abuzul de gerunzii. Abuzul de infinitive lungi. Abuzul de termeni subordonați</p> <p>Sensuri calchiate. Folosirea corectă a cuvintelor și expresiilor străine</p> <p>Principiul morfologic în ortografie (aplicații)</p> <p>Punctuația în propoziție. Relația dintre intonație, topică și punctuație</p> <p>Despărțirea în silabe pe baza principiului fonetic. Situații în care se evită despărțirea în silabe</p>
<p>Elemente de interculturalitate</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Interferențe culturale (culturi ale minorităților în spațiul românesc) - Limba și cultura polonă în Europa - Valori ale culturii populare în spațiul etnic polonez

CLASA a VII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral

Clasa a VII-a
<p>1.1. Rezumarea unor texte de diverse tipuri și cu grade diverse de dificultate, monologate și dialogate</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>exerciții de disociere a ideilor principale de cele secundare dintr-un text monologat</i>- <i>reformularea unui mesaj dintr-un text monologat</i>- <i>rezumare orală a unor monologuri/dialoguri</i>
<p>1.2. Sintetizarea informațiilor, a intențiilor de comunicare și a atitudinilor comunicative din diverse texte monologate și dialogate</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>exerciții de completare a unor fișe de lucru cuprinzând ideile principale dintr-un text monologat sau dialogat, numind și atitudinile comunicative ale participanților</i>- <i>exerciții de reformulare/parafrazarea unui mesaj dintr-un text monologat</i>
<p>1.3. Prezentarea unor informații, idei și puncte de vedere în texte diverse, oferind detalii semnificative și exemple relevante, punctând esențialul prin diverse strategii</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>exerciții de reconstituire cronologică a unor evenimente prezentate într-un text monologat</i>- <i>audierea unor prezentări și luarea de notițe, realizând asocieri între ceea ce știe și ceea ce află nou interlocutorul, privitor la o temă</i>
<p>1.4. Prezentarea unui conținut în fața unui public cunoscut, adoptând comportamente paraverbale și nonverbale adecvate, transmițând informația prin coduri diverse de comunicare</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>exerciții de construire a unui desen/puzzle sau a unui tabel, ca moment de anunțare a unei prezentări</i>- <i>exerciții de sesizare a efectelor negative pe care excesul elementelor nonverbale le are asupra înțelegerii mesajului unui text</i>
<p>1.5. Participarea la interacțiuni verbale diverse, apelând la strategii variate de ascultare activă și de negociere a informației și a relației cu interlocutorii</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>exerciții de anticipare a unor replici ale participanților la un dialog</i>- <i>exerciții de reformulare/parafrazare/ierarhizare a informațiilor din intervențiile participanților la o situație de comunicare</i>
<p>1.6. Manifestarea interesului față de ideile interlocutorilor și a disponibilității de implicare constructivă</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>exerciții de anticipare a unor reacții ale participanților la un dialog</i>- <i>exerciții de asumare a diferitelor roluri</i>
<p>1.7. Evaluarea comportamentelor și a atitudinilor comunicative, identificând strategii personalizate în funcție de profilul psihologic, de interesele și de nevoile fiecăruia</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>exerciții de sesizare a corelației/dezacordului dintre comportamentul verbal și nonverbal</i>- <i>exerciții de formulare de întrebări privind așteptările/nevoile/atitudinile proprii și ale celorlalți în situații de comunicare reale sau simulate</i>- <i>audierea unor prezentări înregistrate, evaluând fluența, expresivitatea acestora</i>

2. Receptarea textului scris de diverse tipuri

Clasa a VII-a
2.1. Recunoașterea structurilor logice în care sunt organizate informațiile din texte continue, discontinue și multimodale <ul style="list-style-type: none">- formularea unor enunțuri privind mesajul unor texte continue, discontinue sau multimodale- identificarea trăsăturilor specifice unui text dramatic/liric- identificarea tehnicilor și a structurilor narrative din textul suport
2.2. Rezumarea unor texte, cu grade diverse de dificultate <ul style="list-style-type: none">- coroborarea datelor schemelor logice ale textelor, asocierea termenilor în vederea redactării unui rezumat- exerciții de redactare a rezumatului
2.3. Compararea diferitelor tipuri de răspuns, a punctelor de vedere exprimate pe marginea unor texte diverse <ul style="list-style-type: none">- exerciții de formulare a unor definiții expresive folosind corect tipurile de flexiune (nominală sau verbală)- producerea unor mesaje care să redea atitudini, folosind adecvat informații, categorii lingvistice învățate- exprimarea, susținerea și compararea opiniilor proprii în cadrul unor dezbateri pe teme de interes pentru elevi
2.4. Adecvarea atitudinii și a practicilor de lectură în funcție de scopul avut în vedere <ul style="list-style-type: none">- exerciții de disociere a lumii reale de cea virtuală- interpretarea elementelor definitorii ale comportamentului unui personaj, folosind argumente multiple, de tipuri diferite
2.5. Aplicarea unor strategii individualizate pentru dezvoltarea competențelor de lectură <ul style="list-style-type: none">- participarea la proiecte și evenimente culturale organizate în contexte formale sau nonformale vizând atitudini cultural-civice, în condițiile respectării regulilor grupului, prin valorizarea diversității etno-culturale și lingvistice

3. Redactarea textului scris de diverse tipuri

Clasa a VII-a
3.1. Redactarea unui text complex, având în vedere respectarea etapelor procesului de scriere și selectarea unor structuri adecvate intenției de comunicare <ul style="list-style-type: none">- redactarea rezumatului unui text literar/nonliterar- redactarea unei pagini de jurnal de călătorie/de lectură- exprimarea unei opinii personale referitoare la mesajul unui text literar, la atitudinea/comportamentul unui personaj- exerciții de structurare a unui text în secvențe distincte în funcție de destinatar
3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unor texte diverse, care urmează a fi prezentate în fața colegilor <ul style="list-style-type: none">- realizarea unor postere, proiecte folosind tehnologia modernă- prezentarea unei cărți citite sau a unui film, valorificând tehnologia modernă și utilizarea internetului într-o manieră responsabilă

3.3. Utilizarea unor surse diverse pentru realizarea de texte originale

- prelucrarea notițelor personale făcute pentru o temă de studiu
- exerciții de folosire a diverselor surse pentru realizarea unei lucrări complexe, corelând informația selectată cu ideile unui plan personal realizat anterior

3.4. Evaluarea comportamentelor și a atitudinilor eficiente sau adecvate de redactare, aplicând în activitățile curente de redactare strategiile învățate, personalizate în funcție de profilul psihologic, de interesele și de nevoile fiecăruia

- exerciții de identificare și comparare a comportamentelor și a atitudinilor manifestate de două persoane în procesul redactării unui text
- evaluarea propriilor comportamente și atitudini prin raportare la un model dat
- întocmirea unui plan personal de ameliorare a comportamentelor și a atitudinilor ineficiente sau inadecvate de redactare

4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise

Clasa a VII-a

4.1. Folosirea structurilor morfosintactice ale limbii polone standard pentru înțelegerea și exprimarea clară și precisă a intențiilor comunicative complexe

- întocmirea unor grile de verificare a corectitudinii, a coerenței semantice pentru un text/mesaj
- continuarea unor enunțuri care să exprime acord, dezacord, asumare, neasumare, neîncredere, îndoială etc.
- exerciții de inițiere, de menținere și de finalizare a unui dialog, cu utilizarea formelor de salut, a formelor de prezentare, de formulare a unei solicitări, a unei permisiuni, prin particularizare la context, la receptor și la scopul vizat

4.2. Exprimarea clară a intenției comunicative prin corelarea achizițiilor lexicale și semantice cu cele sintactice și morfologice din limba polonă standard

- exerciții de narativizare a unor procese, fenomene
- exerciții de identificare a coordonatelor narative
- exerciții de inserare a unor pasaje descriptive în textul narativ și evidențierea rolului acestora
- discuții în grup, în care elevii să-și formuleze responsabil/conștient argumentele și opiniile

4.3. Aplicarea conștientă a regulilor și a convențiilor ortografice și ortoepice pentru o comunicare corectă

- întocmirea de liste cu greșelile cele mai frecvente, asociate cu enumerarea regulilor ce ar trebui aplicate
- exerciții de utilizare a dicționarului și a altor surse documentare (tipărite sau pe suport informatic audio-vizual, multimedia)

4.4. Raportarea conștientă la normă în exprimarea intenției de comunicare, din perspectivă morfosintactică, fonetică și lexicală

- reconstituirea unor texte traduse printr-un translator automat, folosind cunoștințele dobândite, prin raportare la normă
- sesizarea consecințelor pe care încălcările normelor învățate le pot avea în înțelegerea unui text și în deteriorarea imaginii celui care comunică

4.5. Dezvoltarea gândirii logice și analogice, prin valorificarea competenței lingvistice, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții

- exerciții de identificare a caracteristicilor textului narativ
- exerciții de identificare a caracteristicilor textului descriptiv
- exerciții de identificare a caracteristicilor textului dramatic
- analiza rolului verbelor în textul narativ
- analiza rolului substantivelor și a adjectivelor în textul descriptiv
- compararea actelor de limbaj în textul narativ, descriptiv și dramatic

5. Manifestarea unui comportament empatic cultural și intercultural

Clasa a VII-a

5.1. Compararea unor tradiții poloneze și a unor tradiții din alte culturi

- realizarea unui ghid, a unui poster sau a unei pagini web pentru un grup de vizitatori care provin din altă localitate, regiune sau țară
- realizarea unui minighid de conversație pentru un prieten din altă țară, care dorește să viziteze Polonia
- realizarea unor ghiduri turistice pentru spațiul cultural local/regional/național/european, prin valorificarea elementelor învățate la geografie, istorie, științe socioumane și a experienței personale
- realizarea unor dicționare toponimice și onomastice locale
- realizarea unor proiecte despre tradiții și/sau obiceiuri comune mai multor culturi

Conținuturi

Tema generală: ORIZONTURILE LUMII ȘI ALE CUNOAȘTERII

Domenii de conținut	Conținuturi
Comunicare orală	<ul style="list-style-type: none">- Texte orale propuse pentru ascultare: știri, anunțuri, documentare, emisiuni radio, literatură pe audiobook (romane, teatru radiofonic), emisiuni TV- Tipuri de interacțiune propuse: prezentări cu deschideri spre alte domenii ale cunoașterii, interviul, discuții cu doi sau mai mulți participanți pe teme propuse de elevi- Structuri textuale: secvențe de tip narativ, explicativ, descriptiv, dialogal.- Modificarea conturului intonațional pentru a transmite diverse emoții- Strategii de comprehensiune și concepere a textului oral: rezumare, reformulare, repetare, conectori pragmatici;- Strategii de ascultare activă: focalizarea interesului asupra punctului de vedere al celuilalt și evitarea focalizării pe propriul punct de vedere- Principii de interacțiune: negocierea semnificației (cantitatea, calitatea, relevanța și maniera transmiterii informației) și negocierea relației cu interlocutorul (politețea)- Atitudini comunicative: politețe. Inteligența emoțională: exprimarea adecvată a emoțiilor pozitive și negative, recunoașterea emoțiilor interlocutorilor

<p>Lectură</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Texte recomandate: <ul style="list-style-type: none"> a) texte continue, ficționale sau nonficționale: poezii, piese de teatru, povestiri clasice și contemporane, nuvele, romane grafice (cel puțin 20% din literatura universală), jurnale de călătorie; articole de popularizare a științei, postări on-line, recenzii pe web ale unei cărți/ cronici de film; instrucțiuni pentru derularea unui experiment; b) texte discontinue: anunțuri, index-uri, glosare; (c) texte mixte: texte din enciclopedia ilustrate (pe suport de hârtie sau online) - Piesă de teatru și spectacol. Construirea textului dramatic: rolul narațiunii, a descrierii și a dialogului - Strategii de comprehensiune: organizarea informațiilor din textele citite, rezumarea, reflecție asupra conținutului și structurii textelor, realizarea de conexiuni cu experiențe personale, identificarea scopului în diferite tipuri de texte; discuții pe marginea textelor citite - Figuri de stil: metafora, hiperbola - Versificație: Măsură - Planul individual de lectură
<p>Redactare</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tipuri de texte recomandate pentru activitățile de redactare: <ul style="list-style-type: none"> a) jurnal de călătorie/de activități zilnice, raport de activitate, cerere b) transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă c) texte folosite în procesul învățării (rezumat, conspect, notițe d) comentarea unor pasaje din textele citite - Etapele scrierii, cu accent pe: <ul style="list-style-type: none"> a) rescrierea textului pentru a-i da coerență și claritate, pentru a nuanța ideile; b) corectarea greșelilor de literă, ortografie, punctuație - Tipare textuale de structurare a ideilor: definiție, clasificare, exemplificare - Stil: naturalețe, eufonie, varietate, armonie, originalitate - Prezentarea textului (lay-out): elemente grafice specifice diverselor tipuri de texte - Tipuri de fraze: coordonarea (juxtapunere și joncțiune prin conjuncții coordonatoare) și subordonarea (relativă și conjuncțională). Dublul rol al pronomelor / adverbelor relative (în propoziție și în frază). Corelativetele

<p>Elemente de construcție a comunicării</p>	<p>Actualizarea părților de vorbire:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Substantivul și substituții lui (pronumele personale, de politețe; numeralele cardinale și ordinale cu valoare substantivală); adjectivul; verbul; adverbul, - Conjunția, prepoziția, interjecția, particular <p>Părți de propoziție:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Subiectul, predicatul, complementul (direct, indirect, circumstanțial) <p>Sintaxa propoziției</p> <ul style="list-style-type: none"> - Particularitățile flexionare ale unor cuvinte din anumite clase semantice: substantive (proprie, de genul comun, colective, masive, nume de profesii); verbe (meteorologice, de acțiune, de percepție, de stare etc.); numeralele fracționare, colective, multiplicative, adverbiale; numerale cu valoare pronominală / adjectivală / adverbială / substantivală - Cuvintele compuse și locuțiunile. Compusele cu prefixoide / sufixoide. Abrevierile - Semantica unor cuvinte și construcții: valori speciale ale pronumelor (dativul etic, acuzativul/dativul neutru, pluralul autorului, pluralul autorității etc.); valoarea semantică a timpurilor și modurilor; deicticele și rolul lor în comunicarea orală - Accentuarea cuvintelor, omofone, omografe. Accentul frastic și sensul enunțului. Monotonie și varietate intonațională în comunicare - Formele corecte ale cuvintelor cu flexiune neregulată și ale diverselor subtipuri semantice de numerale. Folosirea corectă a conjuncțiilor și a corelativelor - Acordul substantivelor proprii, colective; formele substantivelor nume de profesii - Organizarea clară și coerentă a frazei. Lungimea frazei în comunicarea scrisă și în comunicarea orală. - Pleonasmul și contradicția în adaos. Redundanța semantică (sinonime coordonate în cadrul unor sintagme) - Principiul sintactic în ortografie (aplicații) - Punctuația în frază. Punctuația în dialogurile transpuse în scris - Scrierea cuvintelor compuse
<p>Elemente de interculturalitate</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Interferențe culturale (culturi ale minorităților în spațiul românesc) - Limba și cultura polonă în Europa - Valori ale culturii populare în spațiul etnic polonez - Limba polonă și limbile slave - Contacte lingvistice și culturale europene; elemente de limbă și ale țărilor din vecinătatea Poloniei

CLASA a VIII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral

Clasa a VIII-a
<p>1.1. Exprimarea unui punct de vedere propriu privind reprezentarea aceleiași teme în texte diferite</p> <ul style="list-style-type: none">- compararea modului în care apare ilustrată o temă în texte diferite- exemplificarea diferitelor tipuri de argumente
<p>1.2. Evaluarea informațiilor, a intențiilor de comunicare și a atitudinilor comunicative din diverse tipuri de texte</p> <ul style="list-style-type: none">- sesizarea detaliilor necesare înțelegerii informațiilor din texte de diverse tipuri- diferențierea informației de intenția de comunicare și de atitudinea comunicativă pe baza urmării unei secvențe dintr-o ecranizare
<p>1.3. Prezentarea documentată a unei teme/a unui punct de vedere, citând sursele de informare, într-un text de tip argumentativ/în texte de diferite tipuri (de tip argumentativ, explicativ)</p> <ul style="list-style-type: none">- selectarea de surse necesare documentării pentru realizarea unei prezentări (manuale, site-uri, documentare, dicționare)
<p>1.4. Realizarea unei prezentări orale multimodale în fața unui public, corelând elementele verbale, paraverbale și nonverbale în cadrul unor strategii de argumentare</p> <ul style="list-style-type: none">- elaborarea unei prezentări simple, utilizând un organizator grafic- prezentarea simultană, în două limbaje – verbal și grafic – a unui singur obiect (monument, oraș, personaj etc.)
<p>1.5. Participarea activă la dezbateri simple, formulând puncte de vedere și/sau continuând ideile celorlalți</p> <ul style="list-style-type: none">- utilizarea formulelor de politețe în funcție de context- continuarea/completarea unei idei exprimate de interlocutor
<p>1.6. Exprimarea unui punct de vedere critic față de opiniile expuse de interlocutor(i), evaluând obiectiv argumentele prezentate</p> <ul style="list-style-type: none">- formularea unor întrebări suplimentare pentru înțelegerea intenției interlocutorului- elaborarea unei liste de criterii care să permită evaluarea obiectivă a unui punct de vedere- evaluarea unui punct de vedere exprimat
<p>1.7. Corectarea comportamentelor și a atitudinilor comunicative ineficiente sau inadecvate în activități de comunicare</p> <ul style="list-style-type: none">- identificarea unor similitudini și a unor diferențe de comportament și de atitudine între interlocutori în diferite situații/la același vorbitor în momente diferite- comentarea/interpretarea unor imagini, secvențe T, reflectând comportamente și atitudini ineficiente sau inadecvate

2. Receptarea textului scris de diverse tipuri

Clasa a VIII-a

2.1. Evaluarea informațiilor și a intențiilor de comunicare din texte continue, discontinue și multimodale

- interpretarea și nuanțarea temei/motivelor și a ideilor principale dintr-un text
- dezvoltarea și evaluarea unor informații din diverse tipuri de texte prin emiterea de opinii, idei, concepte, în contexte școlare sau extrașcolare

2.2. Compararea a cel puțin două texte sub aspectul temei, al ideilor și al structurii

- emiterea unor opinii proprii față de atitudinile transmise prin mesaje diverse, cu ajutorul unor modalizatori
- identificarea unor asemănări și a unor deosebiri între două sau mai multe texte
- compararea modului în care este ilustrată o temă/prezentată o imagine/descris un eveniment, un personaj etc. în cel puțin două texte

2.3 Argumentarea punctelor de vedere pe marginea a două sau mai multe texte de diverse tipuri, având în vedere posibilitatea unor interpretări multiple

- organizarea de mese rotunde, prin susținerea și argumentarea diferitelor puncte de vedere
- exerciții de argumentare a unui punct de vedere pe marginea ideilor prezentate, în două sau mai multe texte diferite

2.4. Susținerea unor puncte de vedere proprii în discutarea interpretărilor diferite pe marginea textelor citite

- exerciții, în grup, de prezentare a unor texte narative, lirice sau dramatice alese de elevi și/sau de profesori
- activități de exprimare a punctelor de vedere critice referitoare la specificul limbajului utilizat, la structura textului de tip argumentativ, la utilizarea descriptorilor de personalizare, la sistematizarea argumentelor

2.5 Aplicarea constantă a unor strategii de corectare a comportamentelor și a atitudinilor de lectură

- exerciții de monitorizare privind utilizarea corectă a normelor limbii literare și integrarea acestora în mesaje sau în secvențe textuale coerente și unitare, în situații diverse de comunicare formală și informală
- participarea la interacțiuni verbale prin care își adaptează comportamentul la diverse contexte de comunicare formale și informale, în vederea stimulării interesului pentru lectură
- organizarea portofoliului individual al elevului și a fișelor de lectură, în funcție de volumul și de criteriile valorice stabilite

3. Redactarea textului scris de diverse tipuri

Clasa a VIII-a

3.1. Redactarea unui text complex, în care să își exprime puncte de vedere argumentate, pe diverse teme sau cu referire la diverse texte citite

- identificarea ipotezei/opinie și a argumentului/argumentelor într-un text de tip opinie/argumentativ
- ordonarea paragrafelor
- elaborarea unui text de tip opinie/argumentativ despre un text literar/eveniment petrecut în viața clasei sau un conflict identificat într-un text recomandat de profesor

Clasa a VIII-a

3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unor texte pentru a fi prezentate în fața unui public sau/și pentru a fi publicate

- redactarea unei recenzii realizate în vederea publicării în revista școlii

3.3. Aplicarea constantă a normelor privind etica redactării pentru crearea unor texte originale

- selectarea surselor de informare în funcție de relevanță
- redactarea unor lucrări de cercetare, prin menționarea surselor de informare/documentare

3.4. Exersarea constantă în activitățile de redactare a strategiilor de corectare a comportamentelor și a atitudinilor ineficiente sau inadecvate

- elaborarea unui plan personal de lucru, urmărind corectarea comportamentelor și a atitudinilor ineficiente sau inadecvate
- rescrierea unor texte personale

4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise

Clasa a VIII-a

4.1. Folosirea achizițiilor privind structuri morfosintactice complexe ale limbii polone literare pentru înțelegere corectă și exprimare nuanțată a intențiilor comunicative

- selectarea dintr-o serie sinonimică a cuvintelor care exprimă adecvat/nuanțat intenția comunicativă
- formularea de enunțuri în care elevii solicită/ofere informații detaliate cu privire la impresiile, emoțiile lor în fața unor probleme diverse
- dezbateri pe teme de interes pentru elevi, în perechi, conduse/moderate de un alt coleg

4.2. Aplicarea achizițiilor lingvistice pentru înțelegerea și producerea unor texte diverse

- susținerea unei prezentări orale cuprinzând intenționat greșeli pe care participanții la dialog să le identifice
- exerciții de evidențiere a opiniei cu privire la unele mesaje ascultate sau din texte literare studiate
- organizarea de mese rotunde în care au loc dezbateri în scopul exprimării unor opinii argumentate cu privire la un text narativ/descriptiv studiat

4.3. Analizarea elementelor de dinamică a limbii, prin utilizarea achizițiilor de sintaxă, morfologie, fonetică, lexic și semantică prin raportare la limbile moderne

- realizarea unor liste, în urma monitorizării categoriilor de greșeli identificate în diverse texte orale și scrise

4.4. Valorificarea relației dintre normă, abatere și uz în adecvarea strategiilor individuale de comunicare

- alcătuirea de texte scurte în care elevii să utilizeze corect normele limbii standard
- completarea unor texte lacunare cu termeni/cuvinte adecvate mesajului pe care intenționează să-l transmită, respectând relația normă-abatere-uz

4.5. Dezvoltarea gândirii logice și analogice (analiză, sinteză, generalizare și abstractizare) prin utilizarea deprinderilor de comunicare corectă în limba polonă literară, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții

- redactarea unor texte care tratează aceeași temă în registre diferite
- redactarea unui proiect, folosind surse diferite de documentare
- formularea și completarea unor chestionare referitoare la înțelesul unor cuvinte/expresii, a unor cuvinte care pun probleme de scriere

5. Manifestarea unui comportament empatic cultural și intercultural

Clasa a VIII-a
<p>5.1. Exprimarea unui punct de vedere față de anumite tradiții și valori ale culturii naționale sau ale unei alte culturi, descrise în cărțile citite</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>dezbatere privitoare la folosirea stereotipurilor privitoare la diverse culturi</i>- <i>redactarea de texte diverse (articole pentru revista școlii, ziarul local, broșuri de prezentare a evenimentelor socioculturale, broșuri/ghiduri turistice și alte tipuri) care să promoveze interculturalitatea</i>
<p>5.2. Argumentarea unui punct de vedere privitor la tiparele identificate în cultura proprie și în cultura altor popoare</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>prezentări orale sau scrise privitoare la unele țări/regiuni din Polonia vizitate, evidențiind tiparele culturale</i>- <i>inițierea unor comunicări, prin corespondență, cu elevi din alte țări</i>- <i>identificarea valorilor specifice promovate în texte din literatura poloneză/din literatura universală</i>

Conținuturi

Tema generală: REFLECȚII ASUPRA LUMII

Domenii de conținut	Conținuturi
Comunicare orală	<ul style="list-style-type: none">- Texte orale propuse pentru ascultare: știri, dezbateri, talk-show, diverse programe TV, literatură pe audiobook (romane ale formării, de exemplu), de ficțiune și nonficțiune- Tipuri de interacțiune propuse: argumentarea unui punct de vedere și negocierea unor puncte de vedere în cadrul unor dezbateri cu doi sau mai mulți participanți- Elemente specifice argumentării (teză, ipoteză, justificare, probă/exemplu, anticiparea și preîntâmpinarea obiecțiilor)- Comportamente nonverbale și paraverbale cu efect persuasiv- Accentuarea și modificarea semnificației prin elemente paraverbale- Strategii de comprehensiune și concepere a textului oral: compararea ideilor, a punctelor de vedere, a intențiilor de comunicare, a emoțiilor, a atitudinilor și a scopurilor comunicative- Strategii de ascultare activă: înțelegerea în context a punctului de vedere exprimat de interlocutor și evaluarea lui critică- Argumentare și persuasiune. apelul la pathos (emoția), apelul la ethos (valori morale). Forța enunțurilor în argumentare (fapte – opinii – mărturii – concepții personale – idei preconcepute). Structura textului argumentativ- Atitudini comunicative: respect, toleranță, spirit critic, flexibilitate, asertivitate, disponibilitate la negociere, nonconflictualitate, respect, fair play. Inteligența emoțională: folosirea inteligenței emoționale în negocierea unor puncte de vedere

Lectură	<ul style="list-style-type: none"> - Texte recomandate: <ul style="list-style-type: none"> a) texte continue, ficționale sau nonficționale: poezii, piese de teatru, maxime și proverbe, povestiri clasice și contemporane, nuvele, romane (cel puțin 20% din literatura universală), jurnale, memorii; articole de opinie, eseuri, rapoarte, recenzii pe web ale unei cărți/ cronici de film b) texte discontinue: cataloage, index-uri c) texte mixte: articole din ziare/reviste, ilustrate cu imagini - Texte ficționale și nonficționale de diverse tipuri (narativ, descriptiv, explicativ, dialogal, argumentativ) - Textul liric: temă și motive - Strategii de comprehensiune: compararea a două sau mai multe texte sub aspectul conținutului și al structurii; argumentarea punctelor de vedere pe marginea textelor citite; interpretări multiple; dezbateri pe marginea textelor citite - Ambiguitate, umor, ironie - Figuri de stil: alegoria - Versificație: versul liber - Preferințe de lectură, profilul de cititor - Literatura pentru adolescenți
Redactare	<ul style="list-style-type: none"> - Tipuri de texte recomandate pentru activitățile de redactare: text de opinie, text argumentativ, recenzia unei cărți, cronică de film/spectacol - Etapele scrierii, cu accent pe: prezentarea textului în fața unui public, evaluarea feedbackului primit și integrarea sugestiilor într-o nouă formă a textului sau în textele viitoare - Tipare textuale de structurare a ideilor: comparație, analogie, pro-contra; ordinea argumentelor în textul argumentativ - Alte aspecte: redactare de mână-redactare computerizată - Stil: originalitate - Prezentarea textului (lay-out): grafica textului ca modalitate de a capta atenția publicului - Textul: coeziunea sintactică (conectorii pragmatici), coerența semantică (anafora, concordanța timpurilor), scopul comunicativ

<p>Elemente de construcție a comunicării</p>	<p>Textul: coeziunea sintactică (conectorii pragmatici), coerența semantică (anafora, concordanța timpurilor), scopul comunicativ</p> <p>Actualizarea părților de vorbire:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Substantivul și substituții lui (pronumele personale, de politețe; numeralele cardinale și ordinale cu valoare substantivală); adjectivul; verbul; adverbul, - Conjuncția, prepoziția, interjecția, particular <p>Actualizarea părților de propoziție:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Subiectul, predicatul, complementul (direct, indirect, circumstanțial) <p>Actualizarea sintaxei propoziției</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cuvintele derivate cu sufixe/prefixe. Sensul abstract al sufixelor și sensul cuvântului derivat - Clișeele lexicale - Prozodia și semnificațiile contextuale suplimentare: accentuarea ideilor, ironia, emoții, atitudini comunicative - Acordul în construcțiile reciproce; acordul adjectivului pronominal de întărire - Organizarea coerentă a textului: succesiunea ideilor, folosirea corectă a timpurilor verbale și a anaforicelor. Anacolutul - Principiul etimologic și principiul simbolic în ortografie (aplicații) - Punctuația cu rol stilistic și afectiv. Alegerea între semne de punctuație echivalente - Despărțirea în silabe pe baza principiului morfologic
<p>Elemente de interculturalitate</p>	<p>Limba polonă și limbile slave</p> <ul style="list-style-type: none"> - Contacte lingvistice și culturale europene; elemente de limbă și cultură ale țărilor din vecinătatea Poloniei - Modele comportamentale în textele literaturii universale - Valori culturale poloneze în context european/mondial

Sugestii metodologice

Actuala programă de limba și literatura maternă polonă își propune să asigure dezvoltarea competențelor de utilizare a limbii materne polone de către elevii din gimnaziu, pornind de la statutul de limbă maternă și de disciplină de studiu. În acest sens, competențele dobândite în cadrul acestei discipline au un caracter instrumental, pe de-o parte, sprijinind procesul de înțelegere și de învățare formală, informală și nonformală, iar, pe de altă parte, pe termen lung, acestea asigură dezvoltarea competenței cheie „a învăța să înveți”. Ca limbă maternă, limba polonă se va studia pornind de la practica rațională și funcțională, raportarea la normă fiind mijlocul de corecție a erorilor, în scopul asigurării unei comunicări eficiente. Uzul rațional și structurat al limbii polone reprezintă deopotrivă un instrument necesar codării/decodării mesajului din texte de diverse tipuri (orale și/sau scrise; continue/discontinue/mixte; ficționale/nonficționale), dar și una dintre finalitățile disciplinei, ceea ce conferă limbii materne rolul de instrument principal de acces la cunoaștere și de învățare pe tot parcursul vieții. De asemenea, în calitatea sa de disciplină de studiu, *Limba și literatura maternă polonă* se află în centrul construcției identitare, prin apelul la valorile culturale naționale și, prin studiul acestora, la modelul polonez al ființei, corelat însă cu valorile europene, interculturale și multiculturale. Tot în cadrul gimnaziului se formează gustul pentru lectură, pentru artă, limba și literatura maternă polonă contribuind la formarea gustului estetic.

Finalitatea urmărită de programă este formarea unui individ capabil să utilizeze limba polonă în scopul învățării, atât în cursul școlarității, cât și pe tot parcursul vieții; un individ capabil să utilizeze limba polonă în scopul inserției sociale, ca limbă a schimburilor comerciale, sociale etc.; un individ care își asumă propria identitate lingvistică și culturală, fiind, în același timp, sensibil la valorile interculturale și multiculturale, în contextul (auto)descoperirii și al (auto)construirii.

În procesul de predare-învățare-evaluare, se face trecerea progresivă de la nivelul elementar de deținere a competențelor cheie (de la ciclul primar) la nivelul intermediar în gimnaziu, asigurându-se construirea nivelului funcțional din ciclul secundar inferior/superior, respectându-se principiul gradualității achizițiilor.

Situarea elevului în centrul activităților destinate formării sale favorizează dobândirea de cunoștințe și abilități de operare cu acestea, cultivând atitudini care asigură adaptarea, controlul asupra propriei formări, respectiv, monitorizarea acesteia. Competențele specifice reprezintă trepte în structurarea comunicării orale și scrise/a redactării, astfel încât absolventul de gimnaziu să facă din limba maternă instrumentul principal de:

- căutare, colectare, procesare de informații și receptare de opinii, idei, sentimente într-o varietate de mesaje/texte ascultate/texte citite;
- exprimare a unor informații, opinii, idei, sentimente, în mesaje orale sau scrise, prin adaptarea la situația de comunicare;
- participare la interacțiuni verbale în diverse contexte școlare și extrașcolare, în cadrul unui dialog proactiv;
- integrare a valorilor identitare, comunitare și estetice.

Principii didactice

Principiile didactice care trebuie să ghideze procesul de predare-învățare-evaluare sunt:

1. *abordarea comunicativ-funcțională* a conținutului lingvistic, pornind de la faptele de limbă, de la actele de vorbire și dobândind aplicație în utilizarea contextuală a cunoștințelor;
2. *accentuarea caracterului interactiv al însușirii limbii*, având în vedere impunerea abordării limbii nu ca sistem abstract de semne, ci ca „limbă în funcțiune”, în variantele ei orale și scrise, ca instrument al exprimării și al autoexprimării;
3. *implementarea demersurilor didactice de însușire și exersare activă, implicativă, ludică a limbii*;
4. *susținerea perspectivei holistice* asupra achiziției limbilor, prin proiectarea activităților didactice centrate pe dezvoltarea/exersarea integrată a competențelor de bază (receptare de mesaj oral, producere de mesaj oral, receptare de mesaj scris, producere de mesaj scris), într-o manieră complementară;
5. conceptele de gramatică, reprezentând noțiuni-ancoră, cu rol orientativ în exersarea contextuală a limbii, clarificarea lor având rolul de a susține gândirea metalingvistică, de a orienta mecanismele de autocorectare și de a motiva preocuparea pentru exprimarea controlată, pretențioasă, eficientă, racordată la specificul situației de comunicare;
6. *stimularea gândirii creative prin limbă*, în vederea formării unei personalități autonome, capabile să-și prezinte propriile păreri, să accepte diversitatea de idei și opinii;

7. *implementarea în conținut a viziunii identitare și interculturale*, în vederea asimilării limbii prin conținuturi culturale reprezentative;
8. *transpunerea activităților școlare în medii sociolingvistice reale, extrașcolare* (de exemplu: organizarea activităților în medii extrașcolare de tip muzeu, cinematograf, structurat de principiile metodei proiectului) și *implementarea „realității exterioare”* în clasă (de exemplu: valorificarea în activitățile școlare a emisiunilor tv, a instruirii asistate de calculator etc.).

Prezentarea conținuturilor în liste distincte pentru domeniile Comunicare, Lectură, Redactare, Elemente de construcție a comunicării s-a făcut din rațiuni metodologice, deoarece în actul comunicării acestea fuzionează, fapt care face necesară predarea integrată și propune elevilor sarcini de învățare cu un accentuat caracter utilitar, relevante pentru inserția socială de succes în viitoarea viață de adult.

Programa propune conținuturi structurate pe teme care reflectă, la nivel de maximă generalitate, vârsta școlară a fiecărei clase. Astfel, se construiește treptat și concentric universul cognitiv al elevului de gimnaziu, valorificând orizontul specific fiecărei vârste.

În lectura programei se propune să se țină cont de faptul că la nivelul fiecărei clase se indică numai conținuturile noi și modul lor de abordare (intuitiv, aplicativ și/ sau prin teoretizare). Reactualizările conținuturilor anterior însușite se subînțeleg.

Conținutul prevăzut în această programă propune un demers achizițional progresiv, „în spirală”, ceea ce presupune permanenta corelare pragmatică și funcțională dintre vechi și nou. Structurarea tematică a conținutului permite exersarea unui vocabular și a unor acte de vorbire indispensabile dintr-o cultură comunicatională cotidiană, eficientă. În prelucrarea metodică a propunerilor de conținut referitoare la competența de lectură se propune raportarea la următoarele criterii:

Clasa a V-a	Clasa a VI-a	Clasa a VII-a	Clasa a VIII-a
<p>Se vor selecta 8 texte de bază, destinate studiului aprofundat.</p> <p>Textele literare și nonliterare originale grupate în jurul unei tematici comune vor fi alese din literatura polonă și universală, prin raportare la cerințele și la nevoile de instruire ale elevilor.</p> <p>Profesorii vor avea obligația de a studia un număr minim de 8 texte de bază (4 literare și 4 nonliterare). Se recomandă ca fragmentele selectate să conțină între 900-1000 de cuvinte.</p> <p>Autorii de manuale și profesorii au libertatea să aleagă texte-suport în măsură să abordeze aplicativ noțiunile de teorie literară.</p> <p>La cele 8 texte de bază se vor adăuga 5 texte suplimentare.</p>	<p>Se vor selecta 8 texte de bază, destinate studiului aprofundat. Textele vor fi originale, grupate în jurul unei tematici comune, vor fi alese din literatura polonă și universală, prin raportare la cerințele și la nevoile de instruire ale elevilor.</p> <p>Profesorii vor avea obligația de a studia un număr minim de 8 texte de bază (4 literare și 4 nonliterare).</p> <p>Se recomandă ca fragmentele selectate să conțină între 1200-1300 de cuvinte.</p> <p>Autorii de manuale și profesorii au libertatea să aleagă texte-suport în măsură să abordeze aplicativ noțiunile de teorie literară.</p> <p>La cele 8 texte de bază se vor adăuga 5 texte suplimentare.</p>	<p>Se vor selecta 10 texte de bază, destinate studiului aprofundat.</p> <p>Textele vor fi originale, grupate în jurul unei tematici comune, vor fi alese din literatura polonă și universală, prin raportare la cerințele și la nevoile de instruire ale elevilor.</p> <p>Profesorii vor avea obligația de a studia un număr minim de 10 texte de bază (5 literare și 5 nonliterare). Se recomandă ca fragmentele selectate să conțină între 1500-1700 de cuvinte.</p> <p>Autorii de manuale și profesorii au libertatea să aleagă texte-suport în măsură să abordeze aplicativ noțiunile de teorie literară.</p> <p>Se recomandă o variantă de asociere în funcție de temele propuse.</p> <p>La cele 10 texte de bază se vor adăuga 5 texte suplimentare.</p>	<p>Se vor selecta 10 texte de bază, destinate studiului aprofundat.</p> <p>Textele vor fi originale, grupate în jurul unei tematici comune. Textele de bază vor fi preluate din literatura polonă și universală, prin raportare la nevoile de instruire ale elevilor.</p> <p>Profesorii vor avea obligația de a studia un număr minim de 5 texte literare de bază, respectiv 5 texte nonliterare. Se recomandă ca fragmentele selectate să conțină între 1800-2000 de cuvinte. Autorii de manuale și profesorii au libertatea să aleagă texte-suport în măsură să evidențieze noțiunile de teorie literară studiate.</p> <p>Se recomandă o variantă de asociere a tipurilor de discurs cu temele propuse.</p> <p>La cele 10 texte de bază se vor adăuga 5 texte suplimentare.</p>

Programa prevede abordarea conținuturilor în progresie tematică (**Eu și universul meu familiar, Eu și lumea din jurul meu, Orizonturile lumii și cunoașterii, Reflecții asupra lumii**). Din fiecare temă se vor propune minimum 4 – maximum 6 subteme, fiecare dintre ele constituind centrul proiectării pe unități de învățare tematică, fiecare unitate abordând toate domeniile de conținut (Comunicare orală/Lectură/Redactare/Elemente de construcție a comunicării) și vor fi vizate toate competențele generale.

Alături de competențele vizate, programa propune conținuturi și activități de învățare, prin care elevii vor aplica și monitoriza propria învățare. Programa este deschisă, flexibilă și permite profesorului manifestarea creativității și a vocației sale culturale, eliminând abordările excesiv teoretizante și asigurând flexibilitatea și eficiența în procesul de formare a competențelor cheie.

Formarea și dezvoltarea competențelor lingvistice se va realiza prin raportare permanentă la elementele reprezentative ale culturii poloneze.

În noua viziune – așa cum aceasta este introdusă în programa ciclului primar – se acordă o atenție specială receptării modelelor lingvistice variate și exersării producerii orale și scrise de mesaje. Noțiunile de gramatică vor constitui elemente structurante ale comunicării, ca atare, în prelucrarea didactică a acestui conținut, profesorul trebuie să se raporteze la pragmatica comunicării funcționale.

Competența 1.

Formarea la elev a unor deprinderi de **ascultare activă** este o componentă importantă a competenței de comunicare. Se va urmări educarea/dezvoltarea atenției și a concentrării în procesul ascultării active, utilizându-se atât elementele verbale, nonverbale, cât și cele paraverbale și conștientizarea faptului că acestea sunt purtătoare de intenționalitate comunicativă. Pentru deprinderile de **producere de texte orale** se conștientizează importanța publicului, intenționalitatea comunicativă și efectele pe care le produce actul în sine.

Competența 2.

Receptarea **textelor scrise** se poate face pornind de la fragmente dintr-o operă literară audiată (scenariu radiofonic) sau vizionată (scenariu de film) și compararea acestora cu textul scris, din punctul de vedere al structurii actelor de limbaj implicate. Compararea textelor scrise cu texte orale, prin audiere, apoi audiere și vizionare, respectiv audiere, vizionare și apoi citire, va evidenția efectele cumulării tipurilor de limbaje implicate în receptare și accesul la sens/ construirea sensurilor plurale.

În privința receptării textelor scrise, accentele formative vizează semnificații și implică explorarea acestora la nivelul textului scris (literar și nonliterar). În demersurile focalizate pe formarea competențelor de lectură, cadrul didactic va proiecta activități coerente pentru antrenarea treptată a celor patru procese, care să ducă la o înțelegere aprofundată a textelor, la evaluări critice, la formulare de răspunsuri personale cu privire la sens/sensuri, susținute cu elemente/cu exemple din textele scrise.

Competența 3.

Ca și în cazul celorlalte competențe, conținuturile se studiază gradual, de la simplu la complex, de la redactarea unui bilet la alcătuirea unei compuneri; se va urmări atât redactarea de texte nonliterare, utilitare, jurnalistice, administrative, cât și literare. Se pornește de la însușirea unor deprinderi de scriere pe baza unui subiect și a unui format, urmărind o anumită intenționalitate, continuându-se cu argumentarea, utilizarea tehnologiei informației, până la dezvoltarea preocupării pentru scrierea corectă, adecvată situației de comunicare și scopului, originalitatea și etica redactării, a interesului pentru obținerea feedbackului, respectiv, monitorizarea și îmbunătățirea propriului comportament și a propriei atitudini privitoare la scris.

Alături de exercițiile individuale, se pot valoriza experiențele de interacțiune/scriere în grup, care pun bazele comunicării eficiente și ale socializării.

Competența de redactare și inserarea acesteia și în rândul competențelor transcurriculare, va viza, de asemenea, scrierea de texte despre texte literare, cât și texte despre texte nonliterare (recenzii, prezentări de carte, spectacole etc.), pornind de la modelul unor texte continue și discontinue/mixte (interpretarea unei diagrame, a unei reclame, a unui afiș etc.).

Competența 4.

Formarea și dezvoltarea acestei competențe generale se realizează printr-un demers care subordonează conceptele lingvistice performării unor acte de limbaj, unor situații comunicative de complexitate diferită, gradată în raport cu vârsta elevilor. Se urmărește astfel limba în funcțiune (limbajul) și nu limba abstractă, reevaluându-se rolul limbii în formarea și în buna funcționare a gândirii. Dezvoltarea competențelor aferente se reflectă în structuri sintactice în uz, privilegiindu-se sensul și nu forma, pornind de la conceptul de structură, tipar propozițional, frastic, pentru ca în final să se ajungă la construcții sintactice/text. Cunoștințele lingvistice îi vor folosi elevului să-și dezvolte deprinderile de exprimare și de receptare corectă și eficientă a unor texte de dimensiuni și tipuri diferite, să exerseze cu succes toate funcțiile limbajului, în viața personală, școlară, socială, în contexte formale/informale variate.

Competența 5.

În vederea formării competenței 5, *Manifestarea unui comportament empatic cultural și intercultural*, în cadrul temelor propuse spre dezbatere cu elevii de gimnaziu, predarea-învățarea-evaluarea se vor face integrat, pornind de la conținuturile de literatură, spre cele de utilizare a limbii, pentru a se completa cu valori identitare specifice. Astfel, competența va urmări descoperirea propriei identități în cadrul unei teme de tipul *Identitate personală*, exprimarea propriilor emoții și trăiri față de valorile naționale și universale etc.

Competențe generale		Competențe specifice	Sugestii metodologice
V	Manifestarea unui comportament empatic cultural și intercultural	5.1. Asocierea unor experiențe proprii de viață și de lectură cu acelea provenind din alte culturi	<p>Se poate proiecta o temă cu genericul <i>Locul natal/Comunitatea în care m-am format</i>, utilizându-se un text cu conținut identitar, aparținând unui scriitor canonic.</p> <p>Se pot utiliza texte care prezintă mituri, texte esențiale din literatura polonă veche pentru a se evidenția modul în care aceste mituri se regăsesc în literatura contemporană. De asemenea, se pot alege texte din literatura cultă și/sau texte din folclorul copiilor din diferite zone culturale care ilustrează tema copilăriei, a călătoriei inițiatice, a cunoașterii etc.</p> <p>Se pot utiliza jocuri de identificare a trăsăturilor unor tradiții și obiceiuri locale și/sau de raportare la tradițiile naționale.</p> <p>Exercițiile vor avea un caracter aplicativ, care să valorifice experiența personală a elevului și specificul zonei în care trăiește.</p>
		5.2. Identificarea unor tipare privitoare la cultura proprie și la cultura altor popoare	<p>Se recomandă vizionarea de spectacole de teatru, de film.</p> <p>Pornind de la teme de tipul: Identitate personală, se pot asocia teme ca Prieteni din lumea animalelor,</p> <p>Prieteni imaginari, Valorile mele.</p> <p>Se va analiza, cu elevii, sistemul propriu de valori, ideea de prietenie/colaborare interetnică, de protejare a mediului înconjurător etc.</p>
VI	Manifestarea unui comportament empatic cultural și intercultural	5.1. Investigarea unor obiceiuri și tradiții ale comunității în care trăiește și ale unor comunități aparținând altor etnii	<p>Se poate elabora o temă prin care se poate urmări asumarea identității lingvistice (<i>Lectură și cunoaștere</i>), în contextul căreia se pot investiga identitatea proprie, dar și diversitatea unor contexte socioculturale, cu ajutorul lecturii.</p> <p>Tema <i>Limbă și identitate</i> poate fi ilustrată cu ajutorul unor jocuri care să prezinte importanța limbii pentru dezvoltarea personală. De exemplu, un joc ilustrativ pentru utilizarea limbii polone în cadrul examenelor: se poate distribui un test, elevii fiind puși în situația de a înțelege sarcina de lucru pentru a o putea rezolva.</p>
		5.2. Analiza unor tipare privitoare la cultura proprie și la cultura altor popoare	<p>Pentru ilustrarea temei copilăriei, se pot alege proiecte de prezentare a perspectivei sincronice și/sau diacronice, în diferite zone culturale sau opere din literatura polonă și universală, arte plastice, cinematografie etc.</p> <p>Analiza comportamentului/mentalității unor personaje din folclorul literar național și/sau internațional, evidențiindu-se valoarea de model/tipar comportamental pe care îl promovează.</p>

VII	Manifestarea unui comportament empatic cultural și intercultural	5.1. Compararea unor tradiții poloneze cu tradiții din alte culturi	<p>Un conținut tematic pertinent este <i>Tradiții și obiceiuri</i>, acesta investigând atât valorile naționale, pentru dezvoltarea competenței, cât și valorile altor culturi, prin abordarea comparativă, evidențiindu-se asemănările și deosebirile.</p> <p>Pot fi alese filme documentare care prezintă aspecte ale unor tradiții, din diferite zone culturale, pentru a se evidenția diferențele, în vederea cultivării la elevi a respectului pentru valorile altora și a toleranței.</p> <p>Se pot realiza prezentări referitoare la tradiții și obiceiuri din zona de origine, prin utilizarea mijloacelor tehnologice moderne (ilustrarea modului în care sărbătorile de iarnă se desfășoară în diferite zone ale lumii).</p>
		5.2. Compararea tiparelor privitoare la cultura proprie și la cultura altor popoare	<p>Competența poate fi dezvoltată pornindu-se de la o temă cu genericul: <i>Valorile mele, valorile celorlalți</i>, cu scopul investigării valorilor culturale ale spațiului/comunității.</p> <p>În contextul dezbaterii temei legate de tradiții și obiceiuri, se recomandă completarea dezbaterii din cadrul curriculumului obligatoriu, cu activități extracurriculare, precum vizionarea de spectacole, organizarea de spectacole tradiționale.</p> <p>Valorificând competențele și cunoștințele dobândite la istorie, la geografie, se pot evidenția aspectele păstrate în literatura polonă modernă și contemporană.</p> <p>Se pot realiza site-uri, bloguri de promovare a zonei de origine, prin evidențierea specificului local și a influențelor provenite din zonele geografice limitrofe, din punct de vedere lingvistic, literar, folcloric, social etc.</p>
VIII	Manifestarea unui comportament empatic cultural și intercultural		S-ar putea concepe o temă de tipul: <i>Cultura poloneză</i> prin intermediul acesteia putându-se investiga valorile naționale, respectiv, identitatea proprie raportată la acestea, dar și valorile aparținând altor culturi.
		5.1. Exprimarea unui punct de vedere față de anumite tradiții și valori ale culturii naționale sau ale unei alte culturi, descrise în cărțile citite	Se pot analiza texte descriind tradiții și obiceiuri aparținând altor etnii, în vederea analizei acestora.
		5.2. Argumentarea unui punct de vedere privitor la tiparele identificate în cultura proprie și în cultura altor popoare	<p>Se pot utiliza texte din literatura polonă și/sau universală, secvențe ecranizate, în care se prezintă anumite tipare comportamentale, lingvistice din diferite zone ale țării și/sau ale lumii.</p> <p>Se pot realiza proiecte de tipul <i>Respect pentru diversitate</i> (spre exemplu: https://www.britishcouncil.ro/sites/default/files/ghid-respecting-diversity.pdf).</p>

Metode didactice recomandate:

Activități de evocare și de motivare: brainstorming, lanțul ideilor, copacul ideilor.

Activități de studiu individual și de redactare: tehnica SINELG; scaunul autorului; creativitatea ghidată – printr-o imagine, prin întrebări, prin opera literară; maratonul de scriere.

Activități de învățare prin cooperare: lectura în perechi – rezumatul în perechi; interviu în direct; *Am văzut, am citit!*; recapitularea prin rotație; comerțul cu probleme; cubul.

Activități bazate pe argumentare: tabelul T, argumente – ontraargumente. Activități bazate pe dezbateri: linia valorilor, dezbateri de tip panel.

Activități de rezolvare a situațiilor-problemă: brainstormingul, piramide sau bulgărele de zăpadă. Activități bazate pe investigație: metoda pălăriilor gânditoare; tehnica Lotus; *Ce se întâmplă dacă... ?*; *Cum folosim ... ?*; cadranele.

Activități de organizare grafică a informațiilor: ciorchinele; diagrama Venn; rețeaua personajelor; tehnica blazonului; posterul.

Activități de reflecție: întrebări factuale, conceptuale, controversale, cvintetul; eseul de cinci minute; anunțul de mică publicitate; turul galeriei; portofoliul.

Activități bazate pe jocuri: jocul de rol; procesul literar; puzzle; locuri celebre; benzi desenate.

Metode centrate pe receptarea mesajului oral (ascultarea)

Metode de pre-ascultare: potrivire cuvânt-imagine, perechi minimale de cuvinte în enunțuri, exerciții de completare, serii de sinonime-antonime, sarcini pentru mișcare corporală, sarcini de selectare de informație etc.

Metode de ascultare propriu-zisă: exerciții de reformulare, tabele de completat, scheme, exerciții de rearanjare a textului etc.

Metode de post-ascultare: joc de rol, exerciții de tip povestire, descriere, posterul, afișul.

Metode centrate pe receptarea mesajului scris (lectura)

Metode de pre-lectură: jocuri didactice, joc de asocieri etc.

Metode de lectură propriu-zisă: ordonarea de paragrafe, alegerea unor subtitluri pentru paragrafe prin tehnica potrivirii, exerciții pentru lectura imediată, rezumarea, exerciții cu itemi dihotomici (de tip adevărat-fals), exerciții de completare, exerciții cu alegere multiplă, de transfer al informației, exerciții de editare (corectarea greșelilor) etc.

Metode de post-lectură (interpretare și producere): povestirea dramatizată, cutiuța cu povești, jurnalul de lectură, cartea de vizită a personajului etc.

Metode centrate pe producere de mesaje orale (vorbirea): harta întâmplărilor, reacții la situații date (cu material suport), exerciții tip descriere de imagine, povestire cu/sau material suport vizual, exerciții tip comparație, exerciții de tip argumentativ, jurnalistul-cameleon, răspuns personal, critic și creativ etc.

Metode centrate pe producere de mesaje scrise (scrierea): monolog, harta întâmplărilor, tehnica ziarului, exerciții pentru scrierea reflexivă, autobiografia imaginară, jurnal de impresii, scriere de texte pe baza textelor date (scrierea după texte multiple), scrierea individuală, scrierea în colaborare etc.

Metodele, tehnicile didactice propuse au caracter orientativ. Se recomandă ca profesorul să-și structureze demersul didactic în funcție de specificul individual și colectiv al clasei de elevi, însă în proiectarea scenariului didactic să se țină cont de necesitatea exersării integrate a celor patru competențe de bază (receptare și producere de mesaj oral, receptare și producere de mesaj scris). De asemenea, se poate opta pentru o sporire a gradului de dificultate a aplicațiilor și a exercițiilor propuse, în funcție de nivelul clasei, prin tratare diferențiată a elevilor capabili de performanțe înalte.

Evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor se raportează la elementele de noutate ale programei. Astfel, evaluarea va depăși nivelul primar al conținuturilor însușite și va urmări, în același timp, deprinderi și atitudini. Astfel, pentru evaluarea unei competențe de tipul *Realizarea unui text scurt, urmând etapele procesului de scriere și o structură oferită ca model, pentru a comunica idei și informații pe teme familiare sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate*, se va evalua:

- 1) cunoașterea etapelor procesului de scriere (conținuturi);
- 2) aplicarea cunoștințelor în procesul de scriere (deprinderi);
- 3) calitatea scrierii (preocuparea pentru o scriere de calitate – atitudini).

În evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor și a subcompetențelor de comunicare se recomandă îmbinarea metodelor tradiționale de evaluare cu cele ale evaluării formative, prin utilizarea unor tehnici și metode moderne care vizează atât procesul, cât și produsul învățării (de exemplu: autoevaluarea, interevaluarea, posterul, afișul, portofoliul, proiectul, studiul de caz etc).

Date fiind noutățile propuse de programă, se recomandă atât evaluarea de proces (evoluția de la un nivel de competență la altul, efortul făcut de elev în vederea dobândirii competenței), cât și cea de produs (calitatea compunerii, a prezentării, a afișului etc).

În evaluare se va avea în vedere calitatea competențelor și a subcompetențelor specifice, după cum urmează:

- a) în cazul competenței de receptare și de producere a unor texte orale în diverse situații de comunicare se va avea în vedere raportarea la actele de limbaj;
- b) la receptarea textelor de diverse tipuri se va pune accent pe comprehensiune, pe interpretare și pe atitudine comunicativă, urmărindu-se progresia competenței de lectură prin racordare la cadrele internaționale de referință;
- c) la redactarea unor texte de diverse tipuri se va avea în vedere diversificarea tipurilor de texte prin adaptare la situații cotidiene de viață și la diferite tipuri de texte, în cazul scrierilor despre textul literar/nonliterar;
- d) în cazul evaluării competenței de folosire corectă, adecvată și eficientă a limbii în comunicarea orală și scrisă se propune raportarea la viziunea integrală asupra limbii, punându-se accent pe limba în funcțiune, pe gramatica în uz;
- e) competența generală 5 – *Manifestarea unui comportament empatic cultural și intercultural* – vizează atât cultivarea dimensiunii identitare, cât și formarea de abilități de mediere și de înțelegere interculturală.

Texte sugerate

Clasa a V-a:

Jan Brzechwa, Akademia pana Kleksa

Janusz Christa, Kajko i Kokosz. Szkoła latania (komiks)

René Goscinny, Jean – Jacques Sempé, Mikołajek (wybór opowiadań)

Adam Mickiewicz, Powrót taty, Pani Twardowska, Pan Tadeusz (opisy)

Joanna Olech, Dynastia Miziołków

Józef Wybicki, Mazurek Dąbrowskiego

Wybrane podania i legendy polskie Wybrane baśnie polskie i europejskie, w tym: Charles Perrault, Kopciuszek, Kot w butach, Sinobrody, Aleksander Puszkin, Bajka o rybaku i rybce, Jeanne Marie Leprince de Beaumont, Piękna i Bestia

Wybrane wiersze Władysława Bełzy, Jana Brzechwy, Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego, Joanny Kulmowej, Juliana Tuwima.

Adam Bahdaj, Kapelusz za 100 tysięcy

Frances Hodgson Burnett, Tajemniczy ogród lub inna powieść

Janusz Korczak, Król Maciuś Pierwszy

Maria Kownacka, Zofia Malicka, Dzieci z Leszczynowej Górki

Selma Lagerlöf, Cudowna podróż

Sat – Okh, Biały mustang

Wybór innych tekstów kultury, w tym utwory dla dzieci i młodzieży; film i spektakl teatralny z repertuaru dziecięcego; wybrane programy telewizyjne.

Clasa a VI-a:

Clive Staples Lewis, Opowieści z Narni. Lew, czarownica i stara szafa
Adam Mickiewicz, Pan Tadeusz (zwyczaje i obyczaje)
Ferenc Molnar, Chłopcy z Placu Broni
Bolesław Prus, Katarynka
Juliusz Słowacki, W pamiętniku Zofii Bobrówny
Seweryna Szmaglewska, Czarne Stopy
Wybrane mity greckie, w tym mit o powstaniu świata oraz np. mity o: Prometeuszu, Syzyfie, Demeter i Korze, Dedalu i Ikarze, Heraklesie, Edypie, Tezeuszu i Ariadnie, Orfeuszu i Eurydyce
Biblia, powstanie świata i człowieka oraz wybrane przypowieści ewangeliczne
Wybrane wiersze Jana Twardowskiego, Leopolda Staffa, Anny Kamieńskiej, Czesława Miłosza, Tadeusza Różewicza.
Lewis Carroll, Alicja w Krainie Czarów
Andrzej Maleszka, Magiczne drzewo
Karol May, Winnetou
Małgorzata Musierowicz, wybrana powieść
Edmund Niziurski, Sposób na Alcybiadesa
Bolesław Prus, Kamizelka
Henryk Sienkiewicz, Janko Muzykant
Mark Twain, Przygody Tomka Sawyera
Wybór innych tekstów kultury.

Clasa a VII-a:

Antoni Czechow, Kameleon, Śmierć urzędnika
Rafał Kosik, Felix, Net i Nika oraz Gang Niewidzialnych Ludzi
Ignacy Krasicki, wybrane bajki
Adam Mickiewicz, Pan Tadeusz (polowanie oraz koncert Wojskiego)
John Ronald Reuel Tolkien, Hobbit, czyli tam i z powrotem
Henryk Sienkiewicz, W pustyni i w puszczy
Wybrane wiersze Juliusza Słowackiego, Adama Mickiewicza, Zbigniewa Herberta.
Aleksander Dumas, Trzej muszkietierowie
Joseph Rudyard Kipling, Księga dżungli
Marcin Koziół, Skrzynia Władcy Piorunów
Stanisław Lem, Cyberiada (fragmenty)
Kornel Makuszyński – wybrana powieść
Lucy Maud Montgomery, Ania z Zielonego Wzgórza
Alfred Szklarski, wybrana powieść
Katarzyna Zychla, Dziewczynka tańcząca z wiatrem

Clasa a VIII-a:

Charles Dickens, Opowieść wigilijna

Aleksander Fredro, Zemsta

Jan Kochanowski, wybór fraszek, pieśni i trenów, w tym tren I, V, VII, VIII

Ignacy Krasicki, Żona modna

Adam Mickiewicz, Reduta Ordona, Śmierć Pułkownika, Świtezianka, II część Dziadów, Pan Tadeusz (historia Polski)

Henryk Sienkiewicz, Quo vadis, Latarnik

Stefan Żeromski, Siłaczka

Wybrane wiersze Cypriana Norwida, Bolesława Leśmiana, Mariana Hemara, Kazimierza Wierzyńskiego, Jana Lechonia, Jerzego Lieberta.

Ernest Hemingway, Stary człowiek i morze

Helena Keller, Widzieć przez trzy dni

Nancy H. Kleinbaum, Stowarzyszenie Umarłych Poetów

Beata Obertyńska, Z domu niewoli (fragmenty)

Henryk Sienkiewicz, Krzyżacy (fragmenty)

Melchior Wańkowicz, Ziele na kraterze (fragmenty)

Wybór innych tekstów kultury.

Grup de lucru

Elvira Codrea	Ministerul Educației Naționale
Angelica Mihăilescu	Institutul de Științe ale Educației
Cristina-Maria Albu	Inspectoratul Școlar Județean
Maria Ostrovschi-Chahula	Școala Gimnazială <i>Henryk Sienkiewicz</i> Solonețu Nou, județul Suceava
Edwiga Molner	Școala Gimnazială <i>Krystyna Bochenek</i> Poiana Micului, județul Suceava